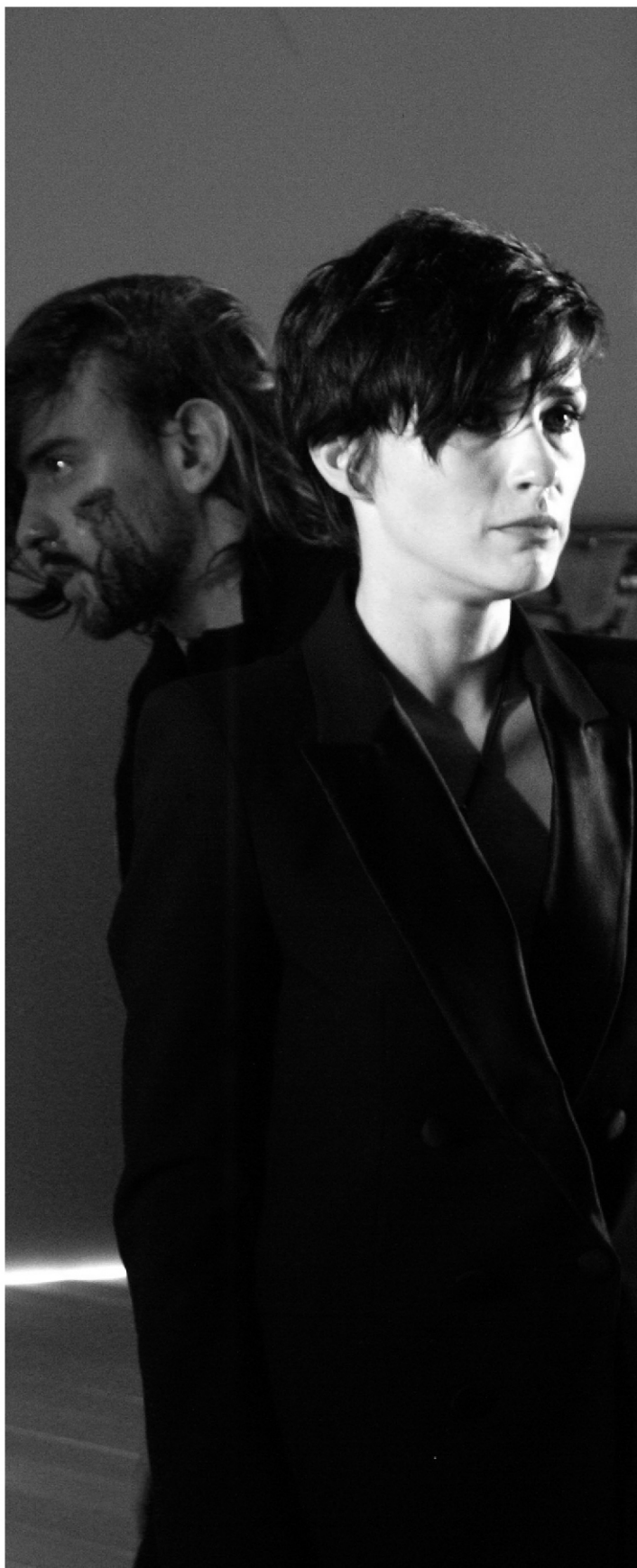

kisvárdai lapok

XX. évfolyam 6. szám – 2018. június 29. péntek

Hedda Gabler - Varga Andrea, Kádár L. Gellért
(Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata)

Simán csak

Az újvidéki diákok *Zabhegyezőjében* azt mondja a főhős, a kamasz Holden, hogy őt leginkább Mercutio sorsa fogta meg a *Romeo és Júliában*. Minket melyik szereplő ragad magával egy darabban?

A „rossz lány”, vagy a csábító nő figurájával ritkán tudok azonosulni. Felbukkant a komáromiak *A félkegyelmű c.* előadásában, vagy Szeмерédi Bernadett énekes délutánján, több dalban. Megjelent a zentaiak *Autótolvajokjában*, a Tanyaszínházról a *Vég könnyek nászában*, vagy a nagyváradiak *Kapufa és öngóljában*. Bizonyára léteznek ilyen nők.

Zsótér Sándor budapesti színművészeti rendezésében Hamlet szövegeit néha nők mondták. Sokkolt. Pedig... tényleg, miért tudnék jobban azonosulni Ophéliával, mint Hamlettel? A problémák, amikkel az életben szembe kell nézniük a nézőtérén ülő nőknek, sokszor jobban hasonlítanak azokhoz, amikkel Hamlet küzd. Az újvidéki diákok hasonlóképpen jártak el előadásukban: Holden figuráját nem csak fiúk játszották, hanem lányok is. Működött. Egy kiskamasz gondolatai egy lányban is megfogalmazódhatnak. Miért is ne?

Holden depressziós. Akárcsak Hedda Gabler. Nem találják élehetőnek az életet, a létező kereteivel. A szabad, vad élet után vágyakoznak. Számít, hogy egyikük nő, a másikuk meg fiú? Egyiküket megmenti egy kisgyerek. A másikat nem.

Brack bíró nő is lehetne. Jörgen Tesman szintén lehetne nő. Vagy Ejlert. Ismerünk ilyeneket.

Julle néni lehetne férfi. Hedda lehetne férfi. Nem ez számít. Hanem a küzdelmeik. Nem férfi, nem női küzdelmek ezek. Simán csak emberiek.

Zsigmond Andrea

Szakmai Klub

Németh Ákos: *Autótolvajok* (Zentai Magyar Kamaraszínház)

A filmszerűséget és a frissességet emelték ki a zentai *Autótolvajok* kapcsán a szakmai beszélgetés hozzászólói. Az előadás érdekessége, hogy a darab szerzője egyben a rendezője is a produkciónak.

A zentai csapat

Nyilván nem véletlen, hogy egy igazán fiatalos előadással érkezett a szemlére a Zentai Magyar Kamaraszínház, hiszen ez a teátrum egészen friss társulattal rendelkezik, a legregebbi tagok is öt éve hagyták el az Akadémiát. Az első hozzászóló, Beretvás Gábor esztéta is ezt emelte ki elsőként a zentaiakkal kapcsolatban. Hozzátette: nagyon tetszett neki a díszlet egyszerűsége, és ahogyan megtalálták a „félbevágott” autót, mint térelemet, amit rendkívül ötletesen használtak az előadás során. Ügyes megoldásnak tartotta azt is, hogy több szerepben is lubickoltak a színészek, valamint dicsérte a zeneválasztást és az előadás filmszerűségét. A társulat tagjai arról beszéltek, hogyan barátkoztak meg a darab nyelvezetével, ami a gengszter-közeg okán jórészt szlengben íródott. Elmesélték, hogy több kifejezést is próbáltak lokalizálni, hiszen a helyi közönség másfajta jassznyelvet ismer. „A mi szlengünk szerb” – jegyezte meg László Judit, az előadás egyik szereplője. Elhangzott az is, hogy a darab helyszíneit is próbálták a saját viszonyaikhoz igazítani, így például zentai utcanévek szerepelnek benne. Arról is beszámoltak a színészek, hogy éppen a fiatalossága miatt könnyű volt azonosulniuk a

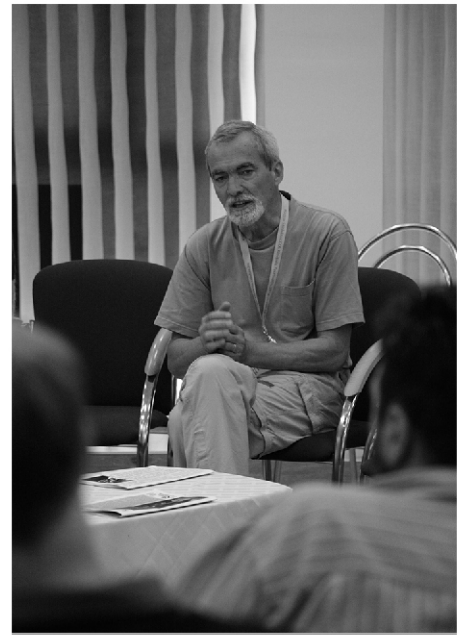
szerepekkel, és Németh Ákos sok ötletükre nyitottnak bizonyult. A szerző pedig arról beszélt, hogy az eredetileg budapesti helyszínre írt mű valóban olyan szerkesztettséggű, ami angolszász filmekre emlékeztet. Ezt a filmszerűséget emelte ki Kövesdy István rendező is, bár ő némiképp negatív előjellel, szerinte ugyanis a túlzottan gyors „snittek” nem tettek jót az előadásnak, illetve számára az autó, mint a díszlet és a tér központi eleme, túl konkrét volt ahhoz, hogy mindenféle helyszíre jól adaptálható legyen. Kérdésesnek nevezte a stílust, szerinte az idős hölgy és a pap „bohóctréfája” nagyon kilógott a darabból. Németh Ákos erre úgy reagált, ő nem bánja, ha bohóctréfának tűnik a jelenet, mert alapvetően vígjátéknak szánta a darabot, még ha vannak is benne komorabb momentumok. Filmszerűre is szándékosan hangolta, mert a pörgősebb jelenetfűzéssel a nézőket is meg akarta dolgoztatni.

Hajnali 4

(Szabadkai Kosztolányi Dezső Színház)

Teljesen másfajta színházat képviselt a szabadkaiak előadása, akik a Nobel-díjas lengyel költőnő, Wisława Szymborska verseire alkottak sajátos víziót. A poétikus előadást rendkívül szépnek találták a hozzászólók.

Zsigmond Andrea kritikus azzal kezdte, hogy inspiratív volt számára ez az előadás, amelynek líraisága nem a szavakból született meg, hanem színházi eszközökkel teremtett költészetet. Hozzátette, Erdélyben többnyire az a gyakorlat, hogy a verses estek a költő életére fókuszálnak, és nagy élményt adott ez a színpadi munka, ami a költészet felől közelített, ráadásul a játzók performatív módon nyúltak

Kövesdy István

hozzá a versekhez, és valósággal éltek azokat. Úgy vélte, ez a magatartás az élethez és a művészethez is egyaránt bátorítást adhat mindenkinek. Czomba Magdolna, a közönségszűri tagja azt emelte ki, hogy nagyon összetett előadás valósult itt meg, amelyben a költői kiszolgáltatottság is megjelent. Hozzátette, csak ezzel a kockázattal lehet igazi művészi alkotást teremteni, ezt maga az előadás is tükrözte. Ezután a színészek elmondták, hogy a boszniai rendezőnő, Selma Spahić ötlete volt, hogy a lengyel költőnővel foglalkozzanak, akinek költői világát a nyelv-élet-szerelm-teremtés-háború-halál tematikai ívre fűzte fel. Megküzdöttek a fordítási nehézségekkel is, hiszen a versek közül nem mindegyiknek létezik magyar fordítása, és angol, szerb, vagy az eredeti megismerésével próbáltak közelebb jutni ehhez a lírai világhoz. A hozzászólások kiemelték még a különleges vizualitást, aminek segítségével kifejezték a versélményeket, az érzelmi gazdagságot és a tisztaságot, amit ez az előadás képviselt.

Ungvári Judit

Fontos az improvizáció

Színészi figyelem, gesztikusság, koordináció. A Kisvárdra előtt már Pozsonyt, Prágát, Budapestet, Nagyszebent, és nemsokára Maribort is bejárt Augusztus című vizsgaelőadás erejéről és velejáról B. Fülöp Erzsébettel, A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem végzős színész osztályának vezető tanárával beszélgettünk.

Nagy a kereslet és jók a visszajelzések. Miben látja a fogadtatás ekkora sikerét?

Az a nagyszerű az Augusztusban, hogy mind a színházi alkotókat, mind a gimnazistákat, vagy egy idősebb korosztályt is egyaránt megmozgat. Sok külföldi fesztivál meghívást is kaptunk, amire eddig nem volt precedens a magyar tagozaton. Legutóbb Pozsonyban maga Patrice Pavis színházi szakember is megdicsérte az előadást. A darab sikerének egyik fontos eleme, azon kívül, hogy ilyen típusú előadás eddig nálunk nem született, hogy a színészek adottságaira, személyességére épít.

Adottságaik alapján milyennek látja most az osztályát, melyek voltak az előzetes elképzelései, elvárásai, a Balázs Zoltánnal való munkával kapcsolatban?

Osztályvezető tanárként, gondolom elnézed nekem, ha szubjektív leszek, hiszen hinnem kell bennük, hogy bármilyen, az eddigiektől eltérő munkamódszert, technikát is képesek kivitelezni. A diákjaimról tudtam, hogy nagyon "húzósak" és fegyelmezettek, ami jó alap a Zolival való munkához. Ez a beléjük fektetett maximális bizalom tükröződött vissza januárban, amikor bemutatták az *Augusztust*. Hihetetlen örömező volt látni, hogyan köszön vissza mindaz, amit korábban éreztem bennük.

Hogyan látja ezeknek a diákoknak a jövőjét ma a színházi

„piacon”, mi jelenthet számukra esetleg akadályt?

Ami megtanítható, az a színjátszás kezdeti szakasza csupán. Hogy az adott vizsgára való készülési folyamatában bátran feszegetsek saját testük határait, hogy a színész a hangját, a testét, kezelhetőbb és izgalmasabb eszközzé tudja gyúrtani. Ami nem tanítható a maga teljességében, az a képességek ritka kombinációja, a bizonyos fokú személyes bátorság. Hogy kiből milyen színész lesz, azt a soron következő évek és az adott körülmények határozzák meg. Talán azért aggódom, hogy amennyire jól működnek csapatban, ugyanez sikerüljön külön-külön is, hogy ne bátortalanodjanak el. Nagyon érzékenyek és nem könyöklősek, ami lehet, hogy kezdő színészként nem hat jól, főként versenyhelyzetben.

Osztályvezetőként és tanárként mit gondol, mi az egyetemi oktatás felelőssége, elsődleges szerepe és feladata egy fiatal színész útra indításában?

Lassan hét év óta először, ismét taníthatok elsősöket, Harsányi Zsolt tanárkollegámmal együtt. Ránk hárul az első három év képzésének a felelőssége, hogy olyan alapokat, technikákat tanítsunk, amire simán építhet a soron következő két év mesteri, a más tanárokkal és rendezőkkel való munka. Pillanatnyilag az improvizáció elsajátítását látom egyik legfontosabb célnak az alapszakon. Ha ez jól működik, bármilyen helyzetben, akármilyen rendezői követelmény elé állítódnak is a diákok, nagy baj nem történhet. A mesteris időszakban fontosnak tartom, hogy a realista játékmód mellett mást is kipróbáljanak. Erről az igényről szól az *Augusztus* is.

Hogyan esett a választás éppen Balázs Zoltánra, mint rendezőre?

Jelenet az *Augusztus* előadásából

Balázs Zoli még a *Hamletje* óta "beállt a fejembe", azóta követem, olvasok róla, hogy hol van, mit rendez. Tudtam, hogy egy nagyon „hardcore” rendezőről van szó, csodáltam a munkáit és elég sokat dolgoztam azon, hogy elvállalja. Amikor végre igent mondott, akkor a magyar kar vezetősége azonnal mellém állt és törekedett megfelelő feltételeket biztosítani.

Hogyan zajlott a közös munka, miként oszlottak meg a feladatok?

Zoli módszerének különlegessége, hogy átfogó. A darabválasztás az ő ötlete volt, és az az izgalmas, hogy a dramaturghallgatók is bekerültek a munkába, ők is együtt brainstormingoltak a színészekkel. Már a Bruno Schulz *Fahajas* boltjának elemzése külön irodalmi csemegének számított. Főleg a szintetizálás gondolkodásmódra való rászoktatás, ahogy egy-egy szituáción belül a drámairodalom, film-, zene- és színháztörténet is terítékre került. Folyamatosan pörgetniük kellett az agyukat, ameddig kialakult az olvasatuk a viszonyokról, helyzetekről, karakterekről. Azután következett a reggeltől késő éjszakába húzódó fizikai tréning, ahol a számomra lenyűgöző a formai kötöttség és az improvizatív játékosság egymásba játszatása volt. A groteszk, elrajzolt mozdulatok mind a diákok ajánlatai, ami a felszabadító próbafolyamat hozadéka. Hihetetlen volt nézni Zolit, ahogy koreográfiát is tanít, persze annak is a logikáját. A kiélezett figyelést. Ha az a búzaszem leesne valaki ujjáról, vagy orráról, összedőlne az előadás. Ezt gyönyörűnek találom!

Becsey-Imreh Noémi

Minden nőben ott van egy Hedda Gabler

A hírhedt idealista, Hedda Gabler figurája a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának köszönhetően válik élővé a Művészetek Háza színpadán. A karakter jelentőségéről, aktualitásáról és a megformálásához szükséges munkáról beszélgettünk a főszereplő Varga Andreával.

Nem ez az egyetlen sokszor feldolgozott Ibsen-darab az idej felhoztalban. Te hogyan kerested az utat ehhez a karakterhez?

Attilával (Keresztes Attila rendező) az egész próbafolyamat alatt azt tartottuk szem előtt, hogy ne diagnosztizáljuk Heddát, az túlságosan leegyszerűsítette volna a történetét. Számomra ő nem csak jelentős gondolatokat képvisel, hanem a szélsőségeket és a csapongást is, hatalmas érzelmi skálát jár be. Igyekeztem Hedda érzékenységét úgy visszaadni, hogy ez a hangulat a nézőkhöz is eljuthasson – nekem ez jelenti az igazi értéket.

Egy ilyen klasszikus, amely egy teljesen másik korra jellemző gondolkodásmód terméke, nem mindig tudja megfelelően megszólítani a közönséget. Vajon a Hedda Gabler megállja a helyét?

A darab olyan általános jellegű problémákat vet fel, amelyek jelen voltak már Ibsen korában is, azonban ez az egyetemes érték képviselő mű a mai napig aktuális és képes gondolkodásra készíteni a befogadót.

Elkerülhetetlen, hogy a Hamlethez hasonló, jól ismert figurához valamiféle prekonceptiót társítsunk. De hol vagy te, Varga Andrea Hedda Gabler mellett vagy éppen mögött?

Szerintem az is nagyon fontos, hogy én, mint nő és mint saját magam hogyan látom őt, hogyan azonosulok vele. Hedda magában hordoz sok olyan női tulajdonságot, amelyet a világirodalom nagy műveiből ismerhetünk, Hedda olyan, mint amilyenek ebben az előadásban megszülethet, mindig olyan, mint a színész, aki játssza. A megformálásához a saját életemből merítek, máshonnan nem is tudok. Egy szerepben muszáj magunkra ismerni, ha nem a helyzetben akkor a hozzá kapcsolódó érzésekben.

Van olyan valós vagy kitalált, múltbéli vagy most is velünk élő női alak, aki inspirál téged a karrie-

Varga Andrea, Kádár L. Gellért

red vagy a mindennapi életed során?

Általánosságban a nők inspirálnak. Hiszek abban, hogy minden nőben ott van egy Hedda Gabler és ott van az összes többi karakter is. Rengeteget merítek abból, ahogyan ennyi különböző ember reagál, reflektál a világra.

Eldördül a végső pisztolylövés, Hedda Tesman megszűnik létezni és előtted ismét kinyílik a lehetőség, hogy valaki más bőrébe bújj. Hogyan látod magadat színészként a jövőben?

Nálunk a színházban sok dolog egyik napról a másikra dől el, az évadtervet már ismerem, de a szereposztás mindig az első próbákon derül ki, így inkább nagyobb távlatokban gondolkodom. Tíz éve vagyok a pályán, folyamatosan merülnek fel bennem kérdések a saját színészi lételemmel kapcsolatban. Továbbra is keresem az újabb és újabb ilyen kérdéseket és a hozzájuk tartozó válaszokat.

Varga Andrea és Kádár Noémi a Hedda Gabler előadásában

Halálszag a Barbie-házban

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós társulatának Ibsen-feldolgozásában Hedda Gabler mintha nem csupán címszereplő lenne, hanem az egész előadást magába foglaló, megkerülhetetlen tudat. Mindent az érzéketlenségig életunt asszony torzító tekintetén keresztül látunk. Keresztes Attila rendezésében a darab univerzumának teremtője, maga Henrik Ibsen adja áldását Hedda gondolataira és cselekedeteire, hiszen a szerző gigantikus portréjával folytat megbabonázott, néma párbeszédet a hozzá képest aprócskának tűnő fiatalasszony.

Hedda (Varga Andrea) érzékelésében férje, a középszerű, de szorgos filológus Jörgen Tesman (Bartha László Zsolt) nyusziként ugráló, nevetséges, állandóan fojtogató közelségben lévő, magáról gondoskodni nem tudó gyermek. Nagynénje, a kispolgári, túlzóan féltő, de jó szándékú Julle néni (Kilyén Ilka) itt levakarhatatlan, groteszk jelenség, aki megszállottan csak Hedda feltételezett terhességével van elfoglalva. Mivel az egyébként femme fatale-ként viselkedő főszereplő valójában irtózik a betegségtől és az elmúlástól, az ehhez szorosan kapcsolódó jelenetek szomorú, tragikus ábrázolás helyett elemelten, a gyásztól távolságot tartva kerülnek színre: mikor Julle néni fehér ruháját feketére cserélve nővére haláláról és az elkövetkező temetésről értesít minket, vigyorgó, piros pozsgás arcúra festett, idétlenül szökdécselő, össze-vissza beszélő (kis)asszonyt látunk a színpadon. A munkáját évtizedek óta kifogástalanul végző szobalány (Biluska Annamária) jelenléte Heddának csak zavaró körülmény, így mi sem látunk mást belőle, mint hogy egyre csak bejelenti, hogy csengetett valaki, ahelyett, hogy kinyitná az ajtót. Brack

Bíró (Bíró József) kéjes gondolatairól feltehetően csak Hedda tud, de mivel az előadás a fiatalasszony valóságán belül marad, a bíró – perverzítésát hangsúlyozandó – gyöngyökkel körberakott tűtűben, ez alól kilógó fecskében és szakadt necc combfixben biciklizik be a képbe a darab csúcspontján, ezt megelőzően pedig kétszínűségét (hiszen egyszerre segít Jörgennek és csábítja el feleségét) két különböző színű zokni vetíti előre.

A villa, melyet Ibsen „ízlésesen berendezettnek” ír le, a darab többi szereplője pedig irigylésre méltónak, fényűzőnek lát, Hedda számára émelyítő: már a darab elején a kiszellőztethetetlen levendula- és rózsaszirmoszagra panaszkodik, így nem meglepő, hogy a (Szőke Zsuzsi tervezte) díszlet mignon-szerű bútorokkal berendezett, tetőtől talpig rózsaszín szobabelső. Ebbe a cukormázos látványvilágba csupán egy tárgy nem illeszkedik: Hedda házasság előtti életének utolsó relikviája, egy kopott, hamis zongora, és az ezen tárolt féltve őrzött kincsek – apja, Gabler tábornok fegyverei.

A színpadképen belül a szereplők ruházata is erősen jelentésteli (a jelmez Bianca Imelda Jeremias munkája). Megjelenésük alapján másképpen helyeznénk párba őket, mint ahogy valójában, a darab jelenében vannak; valószínűleg éppen úgy, ahogy a tábornok lányának szimpatikus lenne. Hedda teljesen sötét ruházata nem újdonsült férje, Jörgen jelmezéhez, hanem a talpig feketében megjelenő titkos szerelméhez, a polgári rendben szintén otthonra nem lelő Lövbörghöz idomul, akivel még egymáshoz passzoló tetoválásuk is van. Thea (Kádár Noémi) fekete-fehér, iskolai ünneplőt idéző ruhája szinte pontos mása, női változata Jörgen

Varga Andrea, Kádár L. Gellért

Tesman viseletének, akik az előadás utolsó részében egymásra is találnak, önként alárendelve magukat a halott Lövborg munkája rekonstrukciójának. Onnantól majdhogyanem teljesen egyszerre mozog a két szemüveges, jámbor, világos, bozontos hajú, szerethető, ám a többiekhez képest végtelenül unalmasnak beállított figura. Heddát a legtöbb jelenetben egy mértéketlenül nagy, csuklónyi vastagságú fonalból kötött pulóver választja el a külvilágtól. Hedda Gabler világán belül teljesen normálisnak tűnik afelől kérdezősködni, volt szerelme viselt-e koszorút, miközben felolvasott készülő könyvéből egy részeges férfitársaságban, ahogy teljesen elfogadható a nappaliban lövöldözni is az érkező vendégek. A különös szabályok szerint működő párhuzamos valóság hitelessége olykor megbicsaklik; legjobban, akkor, mikor a nő megtudja, Ejlert Lövborg nem „szépen” végzett magával, hanem banálisan és nevetségesen, egy herelövés következtében halt meg. Mikor Hedda utolsó illúziója is szertefoszlik, és végül enged régóta dédelgetett kísérletének, vagyis halántékon lövi magát, a falra vetített Ibsen végre elmosolyodik. Gute nacht.

Vilmos Eszter

Hová tűnnek a vadkacsák?

Van egy történet. Egy történet, mely egy Holden nevezetű fiúról szól. Meg egy kicsit rólam. Egy kicsit lehet, hogy rólad is. Talán, persze ez mind csak feltevés, egészen apró esély arra is akad, hogy Holden meséje, egy kicsit mindenkiről szól. Ezt, a Salinger-regényen alapuló kultikus történetet vitték színpadra az Újvidéki Művészeti Akadémia harmadéves diákjai.

Holden a mindenkiben lejátszódó, kihívásokkal teli kamaszkor megtestesülése, aki talán az átlagnál nehezebben birkózik meg a körülötte és vele történő hétköznapi, vérlázító vagy épp tragikus eseményekkel. Nem tudja, mit akar, képtelen megfelelni a társadalom által generált konvencióknak és hamis elképzeléseknek. Tulajdonképpen, mindent egybevéve, csak romlást, hazugságot és cselszövést lát a város utcáin, ami a végletekig kiábrándítja.

Lénárd Róbert, a darab rendezője, igazán kreatív munkát végzett. A valamivel több, mint egy órás előadás alatt az ember úgy érezheti, mintha Holden fejében ülne és valóban az ott kavargó gondolatokat, emlékfoszlányokat kísérné figyelemmel. Az Akadémia diákjai között mesterien vannak leosztva a jelenetek. Nincsen konkrétan egy főszereplő, elvégre a fiút a hat szereplő közösen alkotja. Az egész történetészál egy háromnapos időintervallumban, egy újabb iskolából történő kicsapás után játszódik. Holden, miután mérlegeli helyzetét, úgy dönt, nem érdemes szülei haragjával hamarabb szembenézni, mint szükséges. Épp ezért felkerelkedik, azzal a céllal, hogy az elkövetkezendő pár napot elüsse valahol. Azonban kilépve a fagyos, téli utcára, korántsem az a világ tárul elé, amiről egy tizenhét éves álmodozik. Valamilyen oknál fogva szöveget üt a fejében a kérdés: Ha télen befagy a parkban lévő tó, mi lesz a madarakkal? Hová tűnnek a

vadkacsák?! Megszállottan teszi fel a kérdést magának és mindenki másnak is, de legfőképp a taxifőnököt szereti zaklatni a felvetéssel. Betéved egy olcsó hotelba, ahol éppen csak megmenekül attól, hogy első szexuális együttléte során egy prostituált lábai között találja magát. Viszont miután nem hajlandó a lánynak többet fizetni, alaposan helyben hagyják. Később volt tanárához menekül, aki ugyan kedves és segítőkész, de olyan módon közeledik az alvó Holden felé, ami ismét futásra készíti a fiút.

Megismerjük családi hátterét, mesél a bátyról, aki hamarosan érte jön, már, ha kiengedik az intézetből. Elmeséli, miért is nem lehetett ott fiatalon elhunyt öccse temetésén: kórházban feküdt, hisz a fájdalom, a harag és a tehetetlenség érzése egyszerre eluralkodott rajta és pusztakézzel törni, zúzni kezdett. Édesanyja és húga meg is jelenik a színpadon. Utóbbi, talán az egyetlen ember, akiben még nem kellett csalódnia, feltétel nélkül szereti és bízik benne. Úgy is mondhatnánk, a húga az egyetlen támasza. A kislány még a karácsonyi pénzét is felajánlja szeretett testvérének, amikor az hazaszökik néhány órára, hogy lássa Phoebet. Azonban a testvéri összetartás nem csak ebben a jelentben ölt alakot a színpadon. Phoebe még arra is hajlandó lenne, hogy világgá menjen a bátyjával, bármit képes

lenne elkövetni, hogy imádott testvére ne hagyja hátra.

Annak ellenére, hogy a kamasz lélek mélységét, rétegeit - rendkívül elszántan - kutatja a darab, egy pillanat erejéig sem érezzük vontatottnak vagy monotonnak. Kifejezetten lendületes előadást láthattunk, a diákok (Dienes Blanka, Hajdú Sára, Kőműves Noémi, Verebes Andrea, Búbos Dávid és Nyári Ákos) minden erőbedobásukkal arra törekedtek, hogy hitelesen adják vissza a társadalom korlátai ellen harcoló karakter meséjét. A teret és a kellékeket nagyon ötletesen, kreatívan használták. Az egész színpadot bejárták, belakták a színészek. Ha a jelenet megkövetelte, pillanatok alatt tudtak beképzelt csitriből apácává, kollégiumi szobatársból stricivé alakulni. Játékuk meggyőző, élvezhető, szinte pillanatok alatt elrepül az a 70 perc, amit Holden történetének hallgatásával töltünk. De végül is, hogyan végződik a mese? A fiút kiengedik az intézetből? S ha igen, továbbra is egy lázadó marad, aki nem adja be derekát mások elvárásainak? Esetleg sikerül beiratkozni egy olyan iskolába, ahol végre olyan ingerek érik, amelyek pozitív hatással lesznek az életére? Minden Holdenen múlik, a befejezést, döntse el a néző maga.

Bucsi Tamara

Se díszlet, se kellék, csak mi

Noha rendezőként végzett az Újvidéki Művészeti Akadémián, mégis, a legtöbben drámaíróként és dramaturgként ismerik Lénárd Róbertet. Az idei kisvárdai fesztiválra az Újvidéki Művészeti Akadémia harmadéves osztálya J.D. Salinger Zabhegyező c. regényének színpadi adaptációját hozta el, amelyet az Újvidéki Színház művészeti vezetőjének átiratában és rendezésében mutatott be a Rákóczi Stúdióban.

Melyik volt előbb: a Zabhegyező című regény megrendezésének vágya vagy a közös munka iránti igény az Újvidéki Művészeti Akadémia harmadéves osztályával?

Utóbbi. Néhányukkal egyébként már korábban is dolgoztam a Tanyaszínházban. Kb. egy évvel ezelőtt beszélgettem **Hernyák György** tanár úrral a budapesti Színműn (Szín- és Filmművészeti Egyetem – a szerk.) lévő gyakorlatról. Vagyis arról, mennyire hasznos, hogy Budapesten a színművészeti hallgatók egy-egy projekt, egy-egy műhelymunka erejéig külsős rendezőkkel is dolgoznak. És az így létrejött előadásokat az egyetem és az adott osztály teljes mértékben a sajátjukként kezeli. Ezen felbuzdulva jött az ötlet, hogy az akkori elsőéves osztállyal hozzak létre valamit, ha harmadévesek lesznek és visszatérnek a budapesti részvételükről.

Ehhez a munkához kerestél szöveget?

Igen. Fontos szempont volt számomra, hogy könnyen szállítható legyen az előadás, és elsősorban – persze, nem mindenáron, de – a fiatalokhoz, a középiskolás korosztályhoz szóljon. Valami olyan kortárs ifjúsági művet akartam találni,

ifjúsági művet akartam találni, amely bevonzza ezt a réteget a színházba.

Mindenképpen hozzájuk?

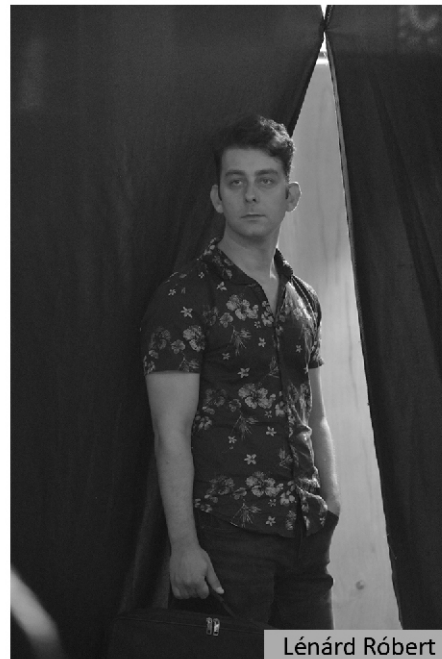
Szerettem volna, ugyanis nálunk, Újvidéken ez egy kiaknázatlan terület. Így jutottunk el a Zabhegyezőhöz, amely egy annyira magába zárt világot ábrázol, hogy én ezt rögtön felosztottam hat figurára, amelyek helyzetről helyzetre váltják egymást. Mindenki másféle, más típusú Holden az adott szituációtól függően. Egyébként is már régóta nagy kedvencem ez a regény, így más alternatíva fel sem merült bennem egy évvel ezelőtt.

Téged mi fog meg ebben az ikonikus műben?

Ez a regény tanulmányaim és eddigi pályafutásom során karmikus jelleggel, öt éves periódusonként kerül elélem. Mindig más fogott meg engem attól függően, melyik korszakomban olvastam. Tizenhat évesen számomra megfogalmazott egy csomó kérdést, amelyek akkor engem is foglalkoztattak a világgal kapcsolatban. Huszonévesen a kulturális beágyazottsága volt érdekes. Pár évvel ezelőtt dramaturgként a bolyongás problematikája, ennek színpadon való alkalmazása izgatott, ám most, a rendezés közben egy teljesen más aspektusára döbbsentem rá: ez a regény nem arról szól, hogy Holden mit mond el a világról, hanem pontosan arról, mit hallgat el arról.

Kicsit meséj az előadás nem mindennapi teréről is!

Mi kifejezetten egy tornatermi produkciót akartunk létrehozni, mert tantermi előadása szinte mindenkinek van. Az már unalmas. A helyszín ténylegesen az adott gimnázium tornaterme, a díszletünk pedig

Lénárd Róbert

csupán egy tornászi bak. Mozgáskultúráját tekintve az előadás lényegében egy tornaóra.

Az adaptálás kezdetétől fogva hat Holden Caulfieldben gondolkodtál?

Számomra ez nem volt kérdés, vagy legalábbis nem olyan nagy. Persze, meg lehetett volna csinálni kvázi „hagyományos” szereposztásban, de azt gondolom, nem lett volna egészséges, ha harmadévesen ilyen módon kiállítottam volna egy diákot az osztályból, hogy ő Holden, a többi meg a maradék. Továbbá nem vonzott a klasszikus adaptáció formája sem. Fontos volt nekem a rendezés során, hogy mindenkinek legyen egy-egy erős szituációja, amelyben megmutathatja magát színészileg. Van ennek a projektnek egyfajta „pedagógiai éle” is: nézzük meg, mit tudunk kezdeni csupán magunkkal díszlet és kellék nélkül, minimális fényváltással? A regény természetesen hangvétele tökéletesen passzol a harmadéves osztályhoz és az Akadémia ezen új kezdeményezéséhez is.

Németh Fruzsina Lilla

Mai program:

10:00 – Szakmai Klub

Beszélgetés a *Zabhegyező* és a *Hedda Gabler* c. előadásokról.

Helyszín: Művészetek Háza pódiumterme

10:00 – Érzelmi gravitáció – az

emlékek és álmok tömegvonzása Sardar Tagirovsky workshopja

Helyszín: Konferencia Központ földszinti terme

17:30 – Naninski utcaművész show a Művészetek Háza előtt

18:00 – KERESZTÜL EURÓPÁN Tompos Kátya és Hrutka Róbert zenés estje

Helyszín: Coffee Tea Area

18:00 – Wedekind:

A TAVASZ ÉBREDÉSE

A gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház és a kolozsvári Babes-Bolyai TE Színház és Televízió Kar Magyar Színházi Intézete koprodukciója.

Helyszín: Művészetek Háza

17:30 – Naninski utcaművész show a Bagolyvár előtt

21:00 – Bruno Schulz:
AUGUSZTUS

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem előadása.

Helyszín: Rákóczi-Stúdió

21:00 – A Neoton Família koncertje

Helyszín: Flórián tér

22:00 – Szakmai Klub

Beszélgetés *A Tavasz ébredése* c. előadásról.

Helyszín: Művészetek Háza pódiumterme

23:00 – Szakmai Klub

Beszélgetés az *Aiugasztus* c. előadásról.

Helyszín: Művészetek Háza pódiumterme

Kisvárdai zsidó emlékeit feldolgozó sétára indultak az érdeklődők Czomba Magdolna vezetésével

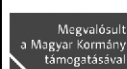

Donald Churchill: Édes bosszú, a Turay Ida Színház előadása szereplők: Xantus Barbara, Sztárek Andrea, Frech Zoltán

kisvárdai lapokA Magyar Színházak
XXX. Kisvárdai Fesztiváljának
napilapjaSzerkesztő:
Ungvári Judit
Munkatársak:Németh Fruzsina Lilla
Becsey-Imreha Noémi
Bálint Lili, Bucsi TamaraFotók:
Godó-Révész Rebeka
Ráthonyi Réhel SáraNyomdai előkészítés:
Fnor Reklámgrafika Kft.
Fábián-Kóczon Nikoletta
Nyomdai kivitelezés:
Imi Print Nyomda
Felelős kiadó: Nyakó Béla
ISSN 1587-8325

www.kisvarda.szhaz.hu

A Magyar Színházak XXX. Kisvárdai Fesztiváljának támogatói:

Nemzeti Kulturális Alap

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMAKISVÁRDA VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

FRISS FILM KISVÁRDA